

Prezentare generală a procedurilor înaintea Curții de Justiție a Uniunii Europene

I. Acțiunea în constatarea neîndeplinirii obligațiilor - art. 258 TFUE

(reclamant – Comisia Europeană; România poate avea calitatea de stat pârât sau intervenient)

Cuprinde **două etape** - precontencioasă și contencioasă;

A. etapa precontencioasă

Se derulează în 2 faze, punerea în întârziere și avizul motivat:

1. punerea în întârziere

În cazul în care apreciază că un stat membru UE nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul Tratatelor, Comisia declanșează acțiunea în constatarea neîndeplinirii obligațiilor, comunicând statului membru o punere în întârziere.

2. avizul motivat

În cazul în care, după primirea răspunsului la punerea în întârziere, Comisia apreciază că încălcarea persistă, instituția UE emite un aviz motivat. În acest document, Comisia prezintă detaliat argumentația sa și stabilește termenul în care statul membru UE ar trebui să se conformeze obligațiilor care îi revin.

B. etapa contencioasă

În cazul în care, la expirarea termenului prevăzut în avizul motivat, Comisia apreciază că statul membru UE nu s-a conformat obligațiilor pe care aceasta le consideră încălcate, instituția UE poate sesiza CJUE, declanșând etapa contencioasă.

Pe rolul CJUE, acțiunea se derulează în 2 faze, **scrisă** (depunerea de memorii) și **orală** (audierea pledoariilor).

1. Faza scrisă

Memoriile care sunt depuse într-o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor în această fază sunt următoarele:

- a. Cererea introductivă a Comisiei - documentul procedural prin care se declanșează etapa contencioasă;
- b. Memoriul în apărare – răspunsul statului membru pârât la cererea introductivă;
- c. Memoriul în replică – răspunsul Comisiei la memoriul în apărare;
- d. Memoriul în duplică - răspunsul statului membru la replică;
- e. Memorii în intervenție, dacă este cazul.

2. Faza orală

CJUE poate decide să organizeze o fază orală pentru a audia părțile din litigiu în legătură cu susținerile din faza scrisă. Faza orală poate fi organizată și la cererea motivată a oricăreia dintre părți.

În cazul acțiunilor privind necomunicarea măsurilor naționale de transpunere a directivelor, Comisia poate solicita Curții obligarea statului membru la plata de sancțiuni pecuniare (o sumă forfetară și/sau penalități cominatorii). Curtea nu poate stabili sancțiuni pecuniare mai mari decât cele propuse de Comisie.

II. Acțiunea în constatarea neîndeplinirii obligațiilor - art. 259 TFUE (România poate avea calitatea de stat reclamant, pârât sau intervenient)

În cazul în care un stat membru UE consideră că un alt stat membru a încălcat oricare dintre obligațiile care îi revin în temeiul Tratatelor, acesta poate sesiza Curtea de Justiție pentru a constata încălcarea pretinsă.

Înainte de a sesiza CJUE, statul membru trebuie să se adreseze Comisiei în legătură cu respectiva încălcare.

Comisia poate emite un aviz motivat, după ce a oferit posibilitatea statelor implicate să își prezinte în contradictoriu observațiile scrise și orale.

În cazul în care Comisia nu a emis avizul motivat în termen de trei luni de la primirea cererii, statul membru reclamant poate introduce acțiunea în fața CJUE.

Procedura înaintea Curții este cea descrisă la pct. I.

III. Acțiunea în constatarea neexecutării unei hotărâri de condamnare pronunțată de CJUE într-o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor - art. 260 alin. (2) TFUE (reclamant – Comisia Europeană; România poate avea calitatea de stat pârât sau intervenient)

În cazul în care Comisia consideră că un stat membru nu a luat măsurile pentru a se conforma unei hotărâri anterioare a Curții de Justiție prin care s-a constatat, în temeiul art. 258 TFUE, existența unei încălcări, Comisia poate declanșa acțiunea în constatarea neexecutării hotărârii CJUE.

Această acțiune urmează procedura prevăzută pentru acțiunea în constatarea neîndeplinirii obligațiilor, cu diferența că etapa precontencioasă cuprinde doar faza punerii în întârziere. Etapa contencioasă cuprinde procedura scrisă și procedura orală.

Comisia indică Curții cuantumul sancțiunilor pecuniare pe care apreciază că statul membru vizat trebuie să le plătească. Curtea este suverană în stabilirea sancțiunilor impuse statului membru pentru neexecutarea unei hotărâri prin care a constatat neîndeplinirea obligațiilor.

IV. Acțiunea în anulare - art. 263 TFUE (România poate avea calitatea de stat reclamant sau intervenient)

CJUE are competența de a se pronunța asupra legalității actelor unei instituții, ale unui organ, ale unui oficiu sau ale unei agenții a UE (de exemplu: regulament, directivă, decizie), atunci când este sesizată de un stat membru, o instituție a UE sau orice persoană fizică sau juridică, în condițiile stabilite de art. 263 TFUE.

Atunci când acțiunea introdusă este întemeiată, CJUE declară actul contestat nul și neavenit. În cazurile în care consideră că este necesar, Curtea indică efectele actului anulat care trebuie considerate ca fiind irevocabile.

Procedura înaintea Curții este cea descrisă la pct. I.

V. Acțiunea în constatarea abținerii de a acționa - art. 265 TFUE

(România poate avea calitatea de stat reclamant sau intervenient)

Statele membre, instituțiile UE sau orice persoane fizice sau juridice pot sesiza CJUE cu solicitarea de a controla legalitatea inacțiunii Parlamentului European, Consiliului European, Consiliului, Comisiei și Băncii Centrale Europene sau a unui organ/oficiu/agenție a Uniunii.

Acțiunea este admisibilă în cazul în care instituției/organului/oficiului UE i-a fost solicitat în prealabil să acționeze.

Instituția a cărei abținere a fost declarată de CJUE contrară Tratatelor este obligată să ia măsurile impuse de executarea hotărârii.

Procedura înaintea Curții este cea descrisă la pct. I.

VI. Cererea de decizie preliminară - art. 267 TFUE

(solicitant – o instanță națională a unui stat membru; România poate depune observații scrise în cauză)

Curtea de Justiție este competentă să se pronunțe, cu titlu preliminar, cu privire **la interpretarea tratatelor, validitatea și interpretarea actelor** adoptate de instituțiile, organele, oficiile sau agențiile Uniunii Europene.

1. Cu privire la interpretarea tratatelor și a actelor UE

Orice instanță națională, în cadrul unui litigiu cu care a fost sesizată, poate să adreseze CJUE o întrebare privind interpretarea unei prevederi a dreptului UE, în măsura în care apreciază că interpretarea îi este necesară pentru soluționarea litigiului dedus judecării.

În situația în care hotărârea instanței naționale din litigiul cu care a fost sesizată nu poate face obiectul unei căi de atac interne, respectiva instanță este obligată, în principiu, să sesizeze CJUE pentru obținerea unei interpretări a normelor UE, cu excepția cazului în care există deja o jurisprudență în materia respectivă sau a cazului în care interpretarea normei de drept în cauză este evidentă.

2. Cu privire la aprecierea validității actelor UE

Orice instanță națională trebuie să adreseze o întrebare Curții în situația în care are îndoieli cu privire la validitatea unui act al unei instituții, al unui organ, al unui oficiu sau al unei agenții a Uniunii, indicând motivele pentru care apreciază că actul menționat ar putea fi lovit de nulitate.

Atunci când există îndoieli serioase cu privire la validitatea unui act al unei instituții, al unui organ, al unui oficiu sau al unei agenții a Uniunii, pe care se întemeiază un act intern, instanța națională poate în mod excepțional să suspende temporar aplicarea acestuia din urmă sau să ia orice altă măsură provizorie în privința sa. În această situație, instanța națională este obligată să

adreseze Curții întrebarea privind validitatea, indicând motivele pentru care apreciază că actul menționat nu este valid.

Procedura în fața CJUE cuprinde o fază scrisă și, de regulă, o fază orală.

În principiu, în cererile preliminare trimise de instanțele române, Guvernul României formulează observații.

În ceea ce privește cererile trimise de instanțe din alte state membre, România transmite, în principiu, observații în cazul în care există un interes identificat, de regulă, de către instituțiile de linie responsabile în domeniu.

VII Recursul și reexaminarea – art. 256 TFUE

În conformitate cu art. 256 TFUE, Tribunalul Uniunii Europene are competența să judece în primă instanță acțiunile menționate la articolele 263, 265, 268, 270 și 272 TFUE, cu excepția celor care sunt atribuite unui tribunal specializat și a celor rezervate prin Statut Curții de Justiție.

Curtea de Justiție este competentă să judece recursurile formulate împotriva hotărârilor și a ordonanțelor Tribunalului, dar limitat la chestiuni de drept. Dacă recursul este admisibil și fondat, Curtea de Justiție anulează decizia Tribunalului și, după caz, poate să rețină cauza spre soluționare sau o trimite Tribunalului, spre rejudecare.

Tribunalul are competența să judece acțiunile formulate împotriva hotărârilor tribunalelor specializate.

Hotărârile Tribunalului care statuează asupra acțiunilor introduse împotriva hotărârilor tribunalelor specializate pot, în mod excepțional, să facă obiectul unei reexaminări din partea Curții de Justiție, în condițiile prevăzute în Statutul Curții de Justiție și în cazul în care există un risc serios pentru unitatea sau coerența dreptului Uniunii.

Tribunalul Uniunii Europene are competența să judece și trimiteri preliminare adresate în temeiul articolului 267 TFUE, în domenii specifice stabilite de Statutul Curții de Justiție.

Hotărârile pronunțate de Tribunal în trimiteri preliminare pot face, în mod excepțional, obiectul unei reexaminări de către Curtea de Justiție, în cazul în care există un risc serios pentru unitatea sau coerența dreptului UE.

Procedura în fața CJUE cuprinde o fază scrisă și, de regulă, o fază orală.

VIII. Alte articole din TFUE care reglementează proceduri în fața CJUE:

- art. 218 alin. (11) - avizul Curții de Justiție cu privire la compatibilitatea unui acord preconizat cu dispozițiile tratatelor;
- art. 268 - acțiunea în repararea daunelor;
- art. 269 - controlul legalității actelor adoptate de Consiliul European și de Consiliu în conformitate cu art. 7 TUE;
- art. 270 - litigii dintre UE și agenții săi;
- art. 271 - îndeplinirea obligațiilor ce rezultă din statutul Băncii Europene de Investiții, controlul legalității măsurilor adoptate de Consiliul Governorilor Băncii Europene de Investiții, controlul legalității măsurilor adoptate de Consiliul Directorilor Băncii Europene de Investiții, îndeplinirea de

către băncile centrale naționale a obligațiilor ce rezultă din aplicarea Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene și a Statutului Sistemului European al Băncilor Centrale;
- art. 272 – pronunțarea CJUE în temeiul unei clauze compromisorii dintr-un contract de drept public sau de drept privat încheiat de Uniune sau în numele acesteia.

Procedura în fața CJUE cuprinde o fază scrisă și, de regulă, o fază orală.